

МІЖБЮДЖЕТНІ ВІДНОСИНИ В УМОВАХ БЮДЖЕТНОЇ ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЇ

Бутенко В.В.

кандидат економічних наук, доцент кафедри економіки та моделювання
ринкових відносин

Кізенко А.О.

студент 2 курсу, напряму підготовки «Фінанси і кредит»
Одеський національний університет імені І.І. Мечникова
м. Одеса, Україна

На сьогодні децентралізація бюджетної системи України виходить на перший план тому, що вона є однією з фундаментальних умов незалежності та життєздатності органів місцевої влади, збільшуючи можливість участі місцевої влади у розвитку підконтрольної їй території.

Над цією проблемою працювали такі вчені, як О.Д. Василик, К.В. Павлюк, Л.М. Бабич, І.О. Лютий, В.М. Опарін, В.М. Федосов.

Бюджетна децентралізація – це, процес передачі повноважень від центральних органів влади до місцевих. Інакше кажучи, це є перерозподіл повноважень і функцій єдиної державної влади між відповідними органами державної влади, а також органами регіонального (місцевого) самоврядування[2]. Цей процес передбачає нові джерела надходжень до місцевих бюджетів, а також нові інструменти впливу місцевих громад на економічне зростання адміністративно-регіональної одиниці та збільшення дохідної частини місцевого бюджету.

Бюджетна децентралізація передбачає наступні шляхи надходжень до місцевих бюджетів [4]:

1) збільшення відрахування до держбюджету з рентної плати за користування надрами (крім нафти і природного газу) з 50% до 75%;

2) передача до місцевих бюджетів акцизного податку;

3) збільшення відсотку зарахування екологічного податку з 35 до 80%, при цьому 55% будуть направлятися в обласні бюджети, а 25% – до районних бюджетів і бюджетів міст обласного значення;

4) розширення з 2016 року бази оподаткування податку на нерухомість шляхом включення до оподаткування комерційного майна.

Але такі шляхи надходжень до місцевих бюджетів мають ряд недоліків. Так платниками рентної плати є лише активні легальні та офіційно зареєстровані користувачі надр, в той час як користувачі найбільш прибуткових природних ресурсів не платять нічого не лише до державного, але і до місцевих бюджетів [1].

Екологічний податок отримують ті регіони, де розташовані великі промислові підприємства, але, в основному, адміністративно-територіальні одиниці в Україні не отримують доходів від зростання податку через відсутність таких на своїй території. Витрати на адміністрування податку на нерухомість будуть надзвичайно великими. Так необхідно сформувати реєстр майбутніх платників об'єктів власності. Також потрібно звернути увагу на те, що люди у сільській місцевості мають велику кількість приміщень, які відносяться до нежитлового майна. Крім цього, несприятливим фактором у сплаті даного податку може бути зниження рівня доходів населення, які майже в повному обсязі використовуються на споживання і сплату комунальних платежів. Для сплати такого податку коштів може не знайтись[1].

Основними пріоритетами покращення бюджетної децентралізації є [3]:

- 1) чіткий вплив місцевих органів влади на ставки як податкових, так і неподаткових надходжень;
- 2) надання місцевим органам влади права виходу на національний фінансовий ринок з метою залучення додаткових фінансових ресурсів;
- 3) мінімальні витрати на адміністрування місцевих податків і зборів;
- 4) посилення ролі територіальної громади у процесі здійснення бюджетних видатків [3].

Література:

1. Постанова Верховної Ради України “Про прийняття за основу проекту Закону України про видобування та реалізацію бурштину” від 23.04.2015 № 357-VIII. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/357-19>.

2. Василик О. Д. Бюджетна система України / О. Д. Василик, К.В. Павлюк. – К.: Центр навчальної літератури, 2004. – 544 с.

3. Субботович Ю. Л. Бюджетна децентралізація та зміцнення фінансів органів місцевого самоврядування [Текст] / Ю. Л. Субботович // Вісник Київського національного університету ім. Т. Шевченка [Текст], 2013. — № 13 — С. 44—46.

4. Стаття “Чи бути в Бюджеті-2016 децентралізації?”. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.slovoidilo.ua/articles/6675/2014-12-30/byt-li-v-byudzhete-2015-decentralizacii.html>.